

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Túlélés = együttműködés!

Melyik a legfontosabb szó az ember életében? A badvezér, Nagy Sándor óta tudjuk, a túlélés. Mi lehet ez Egyesületünk számára a napjainkban? Az együttműködés!

A *Magyar Turista*, a természetjárók, magashegyi és teljesítménytúrázók lapja (<http://www.magarturista.hu/>) részéről *Peták István* azaz a nemes szándékkal keresett meg minket, hogy szerény kivitelű, de professzionális tartalmú egyesületi lapunkban közölt írásokat másodközlésre átvegyen.

Ezen érdeklődő felajánlás a Kárpáti Lapok és alkotói számára komoly elismerés, amelyet a magam részéről nagyon megköszönök.

Véleményem szerint, Egyesületünk építő jellegű fejlődésének a kulcsszava a társ turistaegyesületekkel, nemzeti parkokkal, egyéb – turizmust támogató szervezetekkel, való együttműködés. Ennek irányába megtett első lépés, az említett cikktovábbítás lehetne. Éppen ezért kérem írástudóink, fotósaink hozzájárulását ahhoz, hogy remekműveiknek a Magyar Turistában való megjelenéséhez járuljanak hozzá.

Az „Egyesületi Harsonában” nincsen terjedelmi korlátozás, azonban a *Magyar Turista* a nagyobb cikkeknek általában két oldalt ad, amely azt jelenti, hogy 8000 karakter (szóközökkel) mellé 6-7 (maximum) kép kerülhet. Emiatt, a megadott mértéket meghaladó írásokat rövidebbre kell fogni.

Reményeim szerint ezen apró – de annál fontosabb kezdeti lépés, szorosabb kapcsolat kialakulásához vezethet majd a közös tőről fakadt Magyar Turista Egyesülettel.

A Kárpáti Lapok ezen száma a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával készül el.

Bizonyára sokunk tudja, hogy 1888. december 28-án megalakult a *Magyarországi Kárpát Egyesület Budapesti Osztálya*, elnöke báró Eötvös Loránd, ügyvivő alelnöke Dr. Téry Ödön voltak. A Budapesti Osztály 1891. szeptember 29-én a Kárpát Egyesületből kivált és önálló egyesületté, az országos jellegű *Magyar Turista Egyesületté* alakult át.

Lényegtelen, hogy Dr. Téry Ödön működésének melyik egyesületi időszakában született az az általam sokat emlegetett mondat, ami azóta a Kárpát Egyesület Eger hitvallása is egyben: „Az ember nem azért turista, mert az erdőt járja, hiszen a vaddisznó is járja – mégsem turista, hanem azért, hogy maradandó, a közt szolgáló turisztalétesítményeket hozzon létre.” E gondolat lényege az, ami összekötő kapocs az építő jellegű turistaegyesületek, szervezetek együttműködésére.

A szerkesztő: Nagy Péter, KEE

Közlemény!

A Magyarországi Kárpát Egyesület értesíti tagjait és támogatóit, hogy 2009. november 5-én bankszámlaszámunk megváltozott.

Az új, – a Monor és Vidéke Takarékszövetkezetnél – vezetett bankszámlaszámunk:
65100149-11345109

A korábban kiadott sárga csekkek (OTP) érvénytelenek!

Fehér Katalin
üv. alelnök

Vértesi várjárók másodsor

2009. április 4.

Orbán Imre túratársunk „Vértesi várak” pontgyűjtő túraútvonalát követve ismét a Vértes legszebb pontjait vetjük célba. Tavaly novemberben már el is jutottunk Várgesztesig, de a fagy és a hóvihar megakadályozta a további célpontok elérését, így a meleg tavaszi napsütéstől kiolvadva most Szárliget felől közelítettünk a látnivalók felé. Mindet szalagba fűzte az országos kék túra vértesi szakasza, így az útjelzésekkel sem akadt problémánk.

A vonatról leszállva kicsit tollászkodva rendbe szedjük magunkat, majd betájolódtunk, és a felüljárón át nekiindultunk a hegyeknek. Egy mezei vadlesnél űzött fénygépes vadulás, egy forgalmas országúton – még a tyúkszemünkkel is körülnézve – átkelés után egy rozszant birkahodály mellett elbaktatva Csákányospusztára értünk. A turistaházban éppen valami keleti jogatanfolyamot tartottak, így a kinti szalonnasütőt foglaltuk el a tízóraizáshoz.

Jóllakás, némi bemelegítő torna, és egy rövidítés címén elkövetett kerítésmászás után néhány lépéssel a Mária-szakadék szikláit csodálhattuk. Valamint nézhettünk a lábunk alá, ha nem akartunk hasra esni a megcsodált sziklák úton tartózkodó kistestvéreiben. Jó kilométernyi szakadékalji sziklataposás után egy fatörzsbe faragott Szűz Mária – kép intett búcsút nekünk, majd újabb kilométernyi bokapihentető erdei úton a Körtvélyesi pusztatemetőhöz érkeztünk.

Először egy figyelmeztető tábla jött velünk szembe: „Rendes ember nem szemetel... a többinek meg TILOS!”. Utána fölfedeztük a temető ismertető tábláját is. Mivel egyben pecsételő pontra érkeztünk, így kicsit megpihentünk, megcsodáltuk a régi sírköveket. Az itt nyugvók álmát egy – szintén fatörzsbe faragott – Krisztus vigyázza. Mivel pecsét nem volt, a pont érvényesítéséhez az ismertető tábláról kellett leírni egy mondatot. Mindnyájan elővadásztuk a pontozó lapot és a tollakat, és ekkor szembesültünk azal a ténnyel, hogy a szárligeti vasútállomáson is kellett volna pecsételnünk. Mivel nem szán-

dékoztunk 5-6 kilométernyit visszagyalogolni, így reméljük, hogy ottlétünket a vonatjegyünkkel és túravezetőnk aláírásával tudjuk igazolni.

Bősz mondatmáslási akció következett néhány helyesírási hibával tarkítva, időközben megtudtuk, hogy a török-dúlta valamikori falvak (Körtvélyes, Csákányos, Szenttamás, Kapberek) pusztáinak gyér lakossága temetkezett ide az 1800-as évek elejétől. Az utolsó síremlék hét világháborús magyar katonáé 1945-ből.

Kényelmes erdei utakon emelkedtünk tovább. Az egyik kanyarban a kék jelzés alatt egy kutya fejét is belevesték a fatörzsbe, így nem mondhattuk, hogy ezen az úton a kutya sem ugat utánunk, ha már nekik is van jelzett útjuk. Vagy hogy kutya nehéz mászás következik? De ezután könnyen meghódítottuk a Vitányvár meredélyét. Itt hosszabb pihenőt szándékoztunk tartani. A „pihenő” programjai: csoportkép készítése, uzsonnázás, várhódítás, érvényesítési pont megkeresése és feljegyzése a pontgyűjtő lapra, valamint tájnézegetés, gyíkászás, sziklamászás, bújócskázás. Természetesen az összes program-pont megvalósítása egyszerre zajlott, némi hangzavarral és harcedzett gyermekeink vezetésével. A vár állapotán a sok dúló ellenség után már nem sokat rontottunk, még állnak a falai. Története a pecsételő laphoz kiadott irodalomban olvasható, mert a helyszínen nincs ismertető tábla.

Lecsúszkáltunk a várból kivezető meredek ösvényen, Bella közelebről is megismerkedett egy úton keresztben fekvő fatörzsszel, melynek eredménye egy kiadós horzsolás lett. Rövid ápolás és egy vízmosásban taposás után Rockenbauer Pál emlékfájához értünk. A „Másfélmillió lépés” és sok más túra megörökítőjének képe szintén egy fatörzsbe volt vésvé vértesi szokások szerint. Egy széles völgy alján haladtunk tovább, a Szarvas-kútnál csillapíthattuk szomjunkt, majd a Vörös-liknál túravezetőnk rátért egy aszfaltozott erdőgazdasági útra. 2007 decemberében hóban-zúzmarában már járt erre a felnőtt túracsapattal, így emlékei szerint indult volna tovább. Szemfüles ifjaink azonban ragaszkodtak a jelzett úton haladáshoz, így fölmásztunk a hegyoldalba, és az aszfaltozott úttal párhuzamosan haladtunk. Jelzésfigyelés közben csak a Vörös-likat felejtettük el megtekinteni, pedig az valahol ott vöröslött az útkereszteződésben (bár a vértesi barlangok megközelíthetőségéről, pontosabban megközelíthetetlenségéről már van némi tapasztalatunk).

Végül mindkét út és a csapat is megérkezett a Mátyás-kúthoz. Hatalmas gyereksereg töltötte itt az idejét szalonnasütéssel, bográcsózással meg csürdöngöléssel. Harcedzett ifjaink csatazaja el is vészett a kavalkádban, így rövid uzsonnázás, a kulacsok feltöltése és a tömegből való kimazsolázódás után gyorsan útnak eredtünk Várgesztes felé.

Széles hegyhátan, gótikus bükkösben folytatódott az utunk, de nem értünk rá a fákból gyönyörködni, mert bukdácsoltunk az útra hullott ágakban-kövekben, így Krisz vezetésével út-tisztító akció vette kezdetét. Így haladtunk Zsigmond király fájáig, akinek képe újból egy fatörzsbe volt vésvé. Még azt is fölirták a fára, hogy 1387-től 1437-ig élt és uralkodott, de hogy mi okból van itt a képe, arra már nem tudtunk rájönni.

Utunk bozontos bozótosba lejtett és kb. 30 cm-esre keskenyedett, így libasorban is alig férünk el a növendék fák és cserjések között. Jelzés egy szál sem, de aki erről a sűrű ágboggal

határolt, szó szerint értendő csapásról valahol le tudott volna tévedni, azt akár Zsigmond király is kitüntethetné, mert a lehetetlent valósította meg. Valaha biztosan szép szálerdő lesz itt. Mire végre kiverekedtük magunkat, már ismerős tájra értünk: tavaly novemberben innen másztunk föl a Várgesztes fölötti kilátópontra. A lehetőséget most sem hagytuk ki, és jól döntöttünk. A novemberi fagyos szél helyett most hívogató meleg napsütés csábított egy kis napozásra. Innen már hamar leértünk a gesztesi horgásztóhoz, ahol rengeteg hatalmas méretű béka látványa és kuruttyolá-

sa fogadott. A brekegő kórust hagytuk érvényesülni, és a falu felé vettük az irányt. Néhányan nem vettek részt a novemberi várjáró túránkon, ők begyűjtötték a várgesztesi igazoló pontokat, míg a többiek a vendéglátóipari egységben oltották szomjukat, vagy megtekintették az éppen restaurálás alatt álló katolikus templomot.

A Vértesben ritkán járnak a buszok, nagyon kellett figyelniük, hogy ne maradjunk le az éppen esedékesről, így idejekorán a buszmegálló közelébe vezényeltük magunkat. Mindnyájan szerencsésen buszt, majd Tatabányán vonatot értünk, a hiányzó pontokért pedig már tervezzük az újabb várjáró túrát.

Résztvevők: Birtalan Bella, Birtalan Klára, Hegedűs Krisztián, Hegedűsné Irenke, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, ifjabb Róth Sándor, Róth Sándorné Kati, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifjabb Szabó László.

Majer Zsuzsanna, MKE

Északi zöld kalandok: Karancs

2009. május 1.

Túracapatunk számára a Karancs maga a megtestesült titokzatosság: korábban már kétszer próbáltuk meghódítani, mérsékelt sikerrel.

2005 októberében Somoskőújfaluból indulva szem elől tévesztettük a felvezető sárga jelzést, és az általunk taposott jelzetlen útba becsatlakozó Északi zöld alaposan megzavarta túrazetónket: akkoriban még nem voltunk az egyesület tagjai, így semmit nem tudtunk róla. Mivel régi térképén nem szerepelt zöld jelzés, az irány egyezése miatt úgy gondolta, hogy a sárgát festették át. Emiatt a csúcst sem sikerült elérni, mert a kápolnához vezető későbbi sárga jelzést keresve azon a sárga úton tértünk le, amelyiken fölmenni kellett volna. Mire észleltük a tévedést, már nem volt időnk visszamászni.

A csúcsra törünk

2006 nyarán Salgótarján felől közelítve már tisztában voltunk a jelzésekkel és az Északi zöld úttal, így legalább a csúcsot elértük, de az ott ránk támadt trópusi vihar miatt a kápolnát már képtelenek voltunk megtalálni, pedig oda menekültünk volna az eső elől.

2009 májusában harmadik próbálkozásunkhoz már nem csak kisbuszt béreltünk, (a tömegközlekedés katasztrófális) hanem Dedák János salgótarjáni túratársunkat is fölkerítettük, hogy csatlakozzon csapatunkhoz, és eltévelyedés esetén jó útra tereljen bennünket. Segéderőként csatlakozott hozzánk lánya Dalma, és annak barátja, Péter is.

Kisbuszunk Karancsberényig meneteles, onnan pedig tanksapdákkal megszórt úton a zöld % jelzésig vitt bennünket – gondoltuk. Festői völgyben szálltunk ki, körülöttünk nyaralók, fölöttünk a Karancsgerinc, csak épp a jelzést nem sikerült meglesnünk a kerítések között, pedig Dalma és Péter hosszasan

kutatta a terepet. Mindenféle jelzetlen csapás kódorgott az erdőben, de ezek csak tél-túl szerepeltek térképünkön, ezért a patak völgyben indultunk el, és a völgyfejnél toronyiránt fölmásztunk a gerincre. Szerencsésen választottunk utat, mert sok jelzetlen úton tévelygést, és két „gerincpúp” átmászását is megúsztuk.

No, nem sok mászásról maradtunk le, a Karancs-gerincnek jó sok kiálló csigolyája van. Rövid lejtés után mindjárt jött is a következő. A határkövek híven kísérték utunkat, és a zöld jelzéssel sem akadt problémánk, kivéve azt a kisebb sziklás dombtetőt, ahol a jelzett út néhány méterrel lejjebb vezetett, mint a határsáv. Csapatunk egyik része a határsávon vezető ferde, csúszós úton haladáshoz, másik része az Északi zöld jelzéshez ragaszkodott, de ezen igazán nem vesztünk össze, mindenki azt az utat választotta, amelyiket akarta, csak letévedni volt tilos. A púp végén úgyszólván találkoztunk. Arra is rájöttünk, hogy a Zöld túra füzet térképszelvényein szerepel a határkövek száma is, így pontosan követni tudtuk, hogy éppen hol tartózkodunk. Igazi vadregényes tájon haladtunk, a korábbi határsáv-őrzők szerencsére a természet értékeit is megőrizték. János útközben elmondta, hogy gyerekkorában még a közelébe sem lehetett menni a Karancsnak, mert rálöttek az emberre a határőrök. Szerencsés időkben élünk, nekünk csak az emelkedőkkel kellett megküzdenünk, és némi sajnálattal gondoltunk azokra, akik ezt a néha elég bokatoróen hullámzó határt kénytelenek voltak kijelölni, karbantartani, vagy itt kellett járőrözniük. Megemlékeztünk Zöldút-festő túratársunk: Mályi Józsi fáradtságos munkájáról is.

Mikor már végképp kifulladtunk – valahogy mindig rövidebb volt a lejtő, és hosszabb az emelkedő – pihenésképpen uzsonnaszünetet tartottunk. A kel-

Rövid lejtés után újabb emelkedő

lemez melegben csatlakozott hozzánk egy levelibéka is, és miután kényelmesen és látványosan elhelyezkedett Péter karján, további jó időt jelzett nekünk, így bátran folytattuk utunkat.

Jókorá mászás után már a Málnás-tetőt kerügettük, és kb. 550 méteres magasságban bevettük a VII. 17. számú kővel jelzett határkanyarulatot, mikor egy rövid szakaszon végre vízszinteses járhatunk. Túravezetőnk a térképre tekintve már csak a Karancs csúcsát látta maga előtt (természetesen a 727 méteres magassági adattal együtt), no meg odáig rengeteg szintvonalat sűrűn keresztbe a menetirányra. Így mosolyogva közölte a csapattal: már csak egy emelkedő van, és fönt vagyunk a csúcson!

Kisebb kanyar után hamarosan szembesültünk is ezzel az eggyel, amelynek csak az elejét és legalább 50 fokos meredekségét láttuk, a vége beleveszett a sűrű bükkösbe. De kisebb visszahőkölés után egyesek megadóan, mások szentséggel elindultak fölfelé. A majd' 200 méternyi szintkülönbség megtételét kissé gátolta a poros-csúszós ösvény is, így időnként kénytelenek voltunk letérni a jelzett útról és lavírozni, vagy a fákba kapaszkodni. Egy kóbor mellékhatárkő jó szolgálatot tett, mert minden túratárs megpihent rajta, így valószínűleg megdöntöttük az egy határkövön levegő után kapkodók világcsúcsát. Sokszor emlegettük Mályi Józsit is. De hát minden hegynek van egy csúcsa, ezt a tényét a VIII. számú szakaszhatárkő, és egy szlovák tábla tudatta velünk, amelyen szlovák és magyar földrajzi nevek is szerepeltek, csak az a szó nem volt rajta, hogy „Karancs”. Pedig ott voltunk!

Kiszusogtuk magunkat a kilátó alatti réten, meguzsonnáztunk, és aki még bírta szusszal, az fölmászott a kilátó tetejére is körülnézni. Többen lepihentek egy kicsit, Dalma és Péter pedig szemétszedési akciót hirdetett. Egy túravezetői telefonnal üdvözöltük Mályi Józsit a csúcscról, és elnézését kértük, ha az elmúlt órában gyakran csuklott volna. Elmondta, hogy azért olyan sűrű a jelzés a Karancs oldalában, mert amikor kifulladás Mónikával, pihenésképpen mindig fölfestettek egyet. Nem is tévedtünk le az útról!

Karancs kápolna

A meglelt út a kápolna felé

Hosszabb pihenés után a csúcstól tisztán magunk mögött hagyva kitérőt tettünk a kápolnához. Mint kiderült, 2006-os „tévelygésünk” során tökéletes irányban jöttünk egy fészületig, egyszerűen tovább kellett volna mennünk az úton a hegytető felé. Csak éppen ott volt a zivatarzóna közepe, így a fák között sötétszürkén ködellő felhőzet és közvetlenül a fejünk fölött csapkodó villámok miatt éppen arra nem mertünk továbbhaladni.

Most hétágra sütött a nap, és az erősödő szél sem tartotta vissza a csapatot. A fészület mellett a földön találtunk egy táblát is, amely kiírja, hogy a régi jelzés az Északi zöld miatt zöld +re

változott, de 3 évvel ezelőtt ezt sem láttuk, csak egy régi zöld jelzést a fán, ami ugyancsak nem szerepelt az akkor hozott túratérképen. Most újra volt festve a jelzés is. Így hamarosan megpillanthattuk a nyitott volta ellenére meglepően jó állapotban lévő kápolnát. Túravezetőnk azt a legendát hallotta, hogy mikor Krisztus urunk fölment a mennybe, a tiszta helyek követni akarták, ezért elkezdtek emelkedni, így jött létre a Karancs is, és tetején a kápolnát nem emberkéz alkotta. Láthatólag vigyáznak is rá az égiek és a környékeliek.

A csúcson alatt egy kályhával és matracos emeletes ágyakkal ellátott bivakszállás is elkápráztatt bennünket.

Rövid pihenő után a sárga és az Északi zöld úton váltakozva elindultunk lefelé. Mivel kicsit lassabban haladtunk a tervezettnél, ezért Somoskőújfaluba végül a rövidebb sárga jelzésen indultunk el, rövid vízkutató kitérővel: a szomjazókat és az üres flakonokat a jól kiépített Elemérforrás látta el friss vízzel. Innen kissé fölfelé kapaszkodva, majd hosszas lejtés után búcsút intetünk a Karancsnak, tervbe vettük a Medves felé az őszi folytatást, majd a késedelem miatt igen türelmesen várakozó kisbuszunkkal hazautaztunk.

A bivakszállás kívülről és belülről

Résztevők: Dedák Dalma, Dedák János, Hegedűsné Irénke, Hegedűs Krisztián, Hegedűs Nauzika, Kutsera Imre, Kutseráné Edit, Kutsera Kristóf, Hanák Tünde, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Sulyán Péter, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifjabb Szabó László, Tatler Levente.

Majer Zsuzsanna, MKE

Szu(btrópusi)Mátra

2009. június 26 - 28.

Beköszöntött a nyári meleg napsütés, csapatunk pedig beköszöntött a mátrai Sástó kempingbe. A célpontot kétfelől busszal, két másik irányból pedig autóval közelítettük meg. A különböző idejű célba érés okozott némi kavalkádót a bejelentkezésnél: amíg ott számba vettek bennünket, addig a többiek sátrat, az égiek pedig felhőt bontottak. Az eső éppen addig tartott, amíg fölállítottuk a Verók család jó nagy sátrát. Míg ők bepakoltak, az öt segédkező ember elvonult a napra száradni.

Beköltözés után Kékestető meghódítására indultunk. A fellegekre való tekintettel az esőkabát is a kötelező úti holmi közé került, így szálltunk fel a buszra, majd gyors négykerekes emelkedés után hamarosan fent álltunk a hazánk legmagasabb, 1014 méteres pontját jelölő sziklán.

Kékestetőn

túracélpontok közül, és lekanyarodtunk a kék + jelzésre a Pisztrángos-tó felé. A meredeken lejtő bükkösben gyorsan elhagytuk a zivatarzónát, a sűrű lombkorona pedig megvédett az esőtől is. A „Gabi halála” nevű helyen az ismertető tábla újabb veszélyre figyelmeztetett: lovas kérrrel ne vágassunk az erdei úton, mert úgy járunk, mint jó évszázada a Gábor nevű úr. Szót fogadtunk, és továbbra is gyalogszerrel haladtunk tovább.

Lejutottunk a felhők alá, kisütött a nap, és egy laposabb völgyhajlatban szubtrópusi táj kápráztatott el bennünket: a mélyedésben meggyült mocsaras vízben hatalmas páfrányok és vízbe dőlt fatörzsek terpeszkedtek. Az egyik kidőlt fa gyökérzete a talaj felső rétegét is magával emelte, így több méteres sátorszerű „földhég” fogadott, közepében a hatalmas pókként terjeszkedő gyökérágakkal. Bősz fotózásba kezdtünk, majd a vendégmarasztaló sárból kecmeregtünk ki, és hamarosan a bővizű Petőfi (Nagy)-forráshoz érkeztünk. Néhány lépéssel a Pisztrángos-tó melletti tisztáson voltunk. Szépen kiépített pihenőhelyre leptünk, asztalokkal, padokkal, tűzrakó helyekkel és esőházzal, így leültünk szonnáznani, majd fölfedeztük a környéket. Találtunk ebihalat, békát, gombát, szamócát, egy másik mocsaras tavat, és ismertető táblát is, csak pisztrángot nem láttunk sehol.

A piros + jelzésen indultunk a Kőrismocsárhoz. Itt is szép fekvésű nádas-lápos tavacska fogadott, háttérben hatalmas kőrifákkal és a Kékes meredek oldalával. Szintben haladva kereszteltünk egy sífutó utat, és rövid úton sárga % jelzésre váltottunk a Rákóczi turistaút sárga jelzéséig. Alapos tájékozódás után igen meredek emelkedés következett az „alsó” sífutó útig, ahol lassan belesárgultunk a jelzésváltásba: innentől sárga + úton szintben haladtunk a Tündi-forrásig. Tündét köszöntöttük a vizével, majd a régi sisánc romjaira tekintettünk föl. Sajnos a fölte-

Ködbe veszünk

Csúcsfotó után csapatunk kettévált: a még magasabbra törők Zoli segéd-túravezetőnk vezetésével a tévétorony kilátójából is körülnéztek. Hosszasan szemeztek egy hidegfront felhőzetével, amint az sorban elborította az ormokat. Olyannyira, hogy ezt már az alatt lévő is észrevették, így egy túravezetői telefonnal földszinti csapat-egyesítés történt. Mivel zivatar közelgett, és további utunk a hegygerincen vezetett, sietnünk kellett. Hamarosan a felhőkben jártunk! Ködös és nedves volt, időnként mennydörgő hangokkal, így a gerinc kiálló pontján álló Saskő-sziklát villámveszély miatt töröltük a

kintgetést a felhők is elértették, mert újból esni kezdett az eső, így ázott ürge stílusban fordultunk rá a déli sípályára, és lecsorogtunk Mátraházára.

Betértünk a kedves hegyi templomba, ezért az égiek megkegyelmeztek nekünk, így hazafelé Sástóig menetszéllel száradtunk. A csapat utóvédjének hosszabb száradási idő jutott, mivel az előhad oly gyorsan átmászott egy dombhajlaton, hogy eltűntek a többiek szeme elől, így ők a szélesebb sítutó utat választották a jelzett ösvény helyett. Szerencsére hamar rájöttek, hogy arrafelé csapatunkra nem jellemző módon túl csendes az erdő, így idejében visszafordultak. Mire az utóvéd a kemping közelébe érkezett, az előcsapat már hozta a rossz hírt: az összes sátor átázott, és minden holmink csupa víz.

Sástó híres a kacsáiról, most is belebotlottunk egybe: a fenti állítás csak Kati és Klári sátrára volt igaz. A fiúk, és túravezetőnk sátrában is állt a víz, de a bent lévő holmi nagyrészt száraz maradt. A mellettünk táborozó csapat elmondta, hogy nem felülről áztunk be, hanem a talajon volt magas a vízállás, amit a tó környéki öntéstalaj még ekkor sem nyelt el teljesen. Szerencsére volt fölös sátrunk és matracunk, mivel Tünde és Zoli bungalót béreltek. Klári holmiját kitegettük (a telepakolt vászonzsákja alatt tört föl a víz), a sátrakat pedig szárazabb területre költöztettük. Ez a sátrak és a fedett étkező között sok oda-vissza csomaghordással járt, mivel csak itt volt száraz pakolóhely. Egyik ilyen fordulóban – túravezetőnk éppen egy csüdig sáros részen vitt át valami tartozékot – Márk szembejött vele és közölte: Feljött a szénsav!

Túravezetőnk bokáig vízben állva, elképedve nézett körül: – Milyen szénsav? Hol? Mint kiderült, Márk gyomrából jött föl a sok szénsavas ital miatt, és nem egy újabb természeti csapással állunk szemben.

A sátrak átszerelésével és az újabb beköltözéssel profi módon megküzdött a csapat. Szerencsére kisütött a nap is, és a nedves dolgok mind megszáradtak, kivéve Klári és Kati csuromvizes holmiját, de nekik is akadt egy-egy száraz meleg ruhájuk.

Csapatunk egyik fele csónakázni ment, másik felünk tüzet gyújtott, és minden szalonnasütő szerszámot és nyersanyagot a tűzrakó helyhez hordott. Főszakácsunk, Laciapu decemberben elleste a szalonnasütés mesterfogásait egri túrátársainktól, és hasonló sütésgyorsítóval jeleskedve zsíroskenyér-hegyekkel várta a tóból kievickélőket és a rőzsehordókat egyaránt. Egy közelben zajló középiskolai búcsúbuli szolgáltatott ingyen zenét, ami nem lett volna baj, ha a tűzoltás és lefekvés után abbahagyják. Éjjel kettőig nyomták, de egyesek még kimentek a kemping előtti parkolóba beszélgetni, túravezetőnk nagy öröme. Az ő sátra került a parkoló mellett, így éberen követte a fejleményeket. Hajnali háromkor valamely jótét lélek egy autó hangszórójából újraindította a zenét, és mivel a hang éppen a gyerekek sárait találta telibe, így túravezetőnk aktivizálta magát. A szomszédos tábor buszvezetőjével és a kemping éjjeliőrével karölt-

Galyatető, templom, elődeink nyoma.

ve, valamint a gyöngyösi rendőrséggel fenyegetődzve negyed négyre csendet teremtett. Ezután a hajnali madárdallal szenderült el.

Csapatunkat már korán reggel verőfény, kialvatlan túravezetőnket pedig egy jó forró kávé fogadta. Reggelizés, összepakolás és sátor-szemle után már kifejezett nyári melegben vártuk a galyatetői buszt, hogy az Országos kék túra közép-mátrai szakaszát bejárva térjünk vissza szálláshelyünk-

re. Hosszas kanyargás és emelkedés után már felhős égbolt köszöntött a buszról leszállva. Először megtekintettük a galyatetői templomot, amelyben Kodály Zoltán orgonált és misét is komponált. Az orgona eredeti klaviatúráját már nem lehet látni a templomban (régbben ott volt), de jobban körülnézve megtaláltuk elődeink nyomát: egy Hegyi Szent Bernátot ábrázoló ólomüveg ablakot, amelyet a Magyarországi Kárpát Egyesület állíttatott a templom építésekor az 1930-as években.

Tovább indultunk a hegycsúcs felé, megnéztük a nagyszálló kis állatkertjét, és a parkon keresztül fölsétáltunk a Péter-hegyesre. A kilátóból kitekintve láttuk, hogy ismét viharfelhők gyülekeznek a fejkünk fölött, így villámveszélytől tartva lemásztunk, és a kék útra léptünk, de öt percen belül olyan sűrű trópusi zápor zúdult ránk, hogy bemenekültünk a nagyszálló széles eresze alá száradni. A kényyszerű pihenő alatt meguzsonnáztunk, Tünde és Zoli pedig elvonult egy büfébe. Némi gondot okozott, hogy mikor az eső csendesültével visszamentünk volna a buszmegeállóhoz, nem tudtuk, hogy melyikbe. Mire Krisz és a lányok közös erővel rájuk találtak,

Csónakázás

újból megeredt az eső. Semmi nem utalt arra, hogy rövidesen elállna, egy busz időközben elment (nem a keresés miatt maradtunk le róla), a következő pedig csak másfél óra múlva szándékozott jönni. Míg ifjaink elködörgött túratársainkat keresték, arra jutottunk, hogy induljunk le a hegyről, mert a felhőfrontok sokszor csak Galyatető kimagasodó csúcsán „mászniak át”, kiérve alóluk ismét jó idő fogad. Van esőkabátunk, és tegnap a Kékesen áttörő felhőzetből is fél óra alatt kilábalunk. Bár megkerült segéd-túravezetőnk és néhány túratársunk inkább ragaszkodott volna egy büfébe beüléshez az eső elálltaig, a többség az előbbi tervet támogatta, így túravezetőnk a továbbhaladás mellett döntött. Nem akartunk

a meredek ösvényen sárban csúszkálni, ezért az egyik aszfaltozott utcán, majd az országúton indultunk lefelé. Sajnos egy órányi masszív ázás után sem sikerült kikerülni a felhőzóna alól, pedig a Nyesett-vár környékén túravezetőnk már erre számított. A szubtrópusi esők nem jellemzőek erre felé. Sem a várhoz, sem a Kék túra ösvényére nem tudtunk lemenni a sár és a zuhogó eső miatt, egyes esőkabátnak nevezett ruhadarabok pedig már rendesen átáztak, a nadrágokról és bakancsokról nem is beszélve. Végül a Rudolf tanyai útnál betértünk egy esőházba, és vizesen vacogva megvártuk a buszt. Mégis jobb lett volna a büfében ülni.

A busz érkezése előtt tíz perccel kisütött a nap, ez kissé felmelegítette a kedélyeinket, de már nem tántorított el bennünket a buszra szállástól. A sofőr meglátva ázott seregünket mindjárt bekapcsolta a fűtést is, így átmelegedve érkezünk meg a napfényben fürdő Sástóra.

Szerencsére itt kevesebb eső esett, és a holmink szárazon várt bennünket. A szabályt erősítő kivétel túravezetőnk sátra volt, amely újra alulról ázott föl. Mivel minden össze volt pakolva benne, csak a sátor alja és derékalj széle lett nedves. Nagyobb gond volt a rajtunk lévő ruhák átázása, így átöltözés után bőszt ruhák- és cipőszárítási akció kezdődött. Ennek végeztével gyermekeink felfedezték a környéket, horgászni mentek a tóra, vagy csocsóztak a kemping bejáratánál, a konyhás szekció pedig nekilátott a paprikás krumpli előkészületeinek.

Hamarosan éhes túratársak kezdtek gyülekezni a bográcsban rotyogó vacsora köré, vagy melegedni a tűz mellé. A sok eső miatt kesergőket a Kárpáti Lapok azon számával vigasztaltuk,

amelyben a téli sátras Radnai-havasok – béli túra leírása szerepelt. A behavazott sátrak mellett álló, mínusz 18 fokon befagyott hőmérő képe megtette hatását! Bár fiatal túratársaink becsülete legyen mondva: senki nem panaszkodott, és mindenki remekül vette az akadályokat. (Legközelebb azért nejlön kukazsákokat is viszünk esőűzőnek.)

Vacsoránkat a fedett étkezőben költöttük el, és ma ismét zenei aláfestést kaptunk a változatoság kedvéért a parkoló melletti büféből. A tegnapi nyúglődést megelőzendő ma segéd-túra-vezetőnk ment csendet kérni mindjárt este 10-kor. Szerencsére rögtön abbahagyták a zenélést, így végre túra-vezetőnk is kialudhatta magát.

Hajnali 6-kor madárdal helyett mennydörgés ébresztette táborunk néhány felnőtt tagját. Öt percünk jutott az öltözködéésre, aztán elkezdődött az eső előli kármentés: túra-vezetőnk a sokszori beázás miatt amúgy sem volt szétpakolva, így a következő öt percben kiköltözött és sátrat bontott, majd ugyanígy tett Kati és Klári időközben megszáradt üres sátrával is. Mire mindezt tető alá hordta, már zuhogott is az eső. A többi sátrat ébredési sorrendben bontottuk, folyamatosan hordtuk az étkező részbe a csomagokat, miközben a vizes dolgok szárítása és a szárazak elpakolása folyt. Harcedzett fiaink-lányaink az esőben pakolásból és a sátrak tisztántartásából is jelesre vizsgáztak, így 10 óra után már meg is reggeliztünk, majd a konyhaszert is helyére raktuk.

Miután 4 órán keresztül ázott ürgeként güriztünk, a végén még a nap is kisütött! Ekkor már csak a két legnagyobb sátrunk külső leple állt lábon, ezeket pedig hagytuk száradni. A buszos szekció csomagjait Balázsék bungalójába pakoltuk be, a többiek az autó csomagtartóját tömték tele, majd az utolsó sátrak bontása és elpakolása után a szomszédos kőbánya kalandparkját vettük célba.

Irtó hosszú lépcsőmászás, majd a találkozási pont megbeszélése után a szélrózsa minden irányába szétszéledve fe-

A libikóka-csapat

deztük fel a terepet: bob, függőhíd, mászófal, kötélpályák, állatsimogató, sétaút a bányafal peremén szép kilátással, valamint a bányaudvaron kialakított „tókában” békásztunk, illetve ebihalásztunk. Zoli és Tünde visszavándoroltak a Sástói kilátóhoz is, hogy szembe nézhessenek velünk. Büfés ebédelés után elbúcsúztunk az autós szekció nagy részétől, majd egy darabig farkasszemet néztünk egy újabb trópusi zivatarfelhővel, ezért esőtől tartva bemenekültünk a régi érczúzóból kialakított várromba. Szerencsére a zivatar a Zagyva völgyében maradt – hogy a Zagyva is a medrében maradt-e abban már nem voltunk biztosak – mi pedig fölfedeztük a várrom előtti játszóteret kötélcsúszdával és egy négyágú mérleghintával, amelynek rengeteg ülökéjén maradék csapatunk teljes létszámban libikókázott egy kiadósat.

Mivel közeledett a hazafelé tartó buszunk, így fájó szívvel búcsút intettünk a tájnak, és a végre naposra fordult időjárásnak, majd száraz lábon hazautaztunk.

Résztevők: Búr Márk, Birtalan Klára, Földesi Katalin, Hegedűs Krisztián, Hegedűsné Irénke, Hamara Andrea, Kertes József, Kertes Balázs, Kutsera Imre, Kutseráné Edit, Kutsera Kristóf, Hanák Tünde, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifjabb Szabó László, Verókné Szép Éva, Verók Mónika, Verók Barbara, Verók Bernadett, Verók Vivien.

Majer Zsuzsanna, MKE

fotók: Majer Zsuzsanna, Hanák Tünde

Beckó vár

A Vág menti Inóc hegység tövében, a folyó bal partján, a síkságból kiemelkedő 70 méter magasságú, magányos mészkősziklára épült fel Beckó vára. Tengerszint feletti magassága 245 méter. Nagyjából É-D-i irányban hosszan nyúlik el a viszonylag keskeny sziklagerincen a tekintélyes területű középkori erősség. Az egykori legkülső – napjainkra már elpusztult – kapun belépve hosszú fal szorosba jutunk. Innen újabb kapun át, érkezünk meg az Alsó-vár nagyméretű udvarára, amit magas várfalak vesznek körbe. A függőleges sziklafal mellett ÉK-felé a várfal teljesen lenyúlik a hegyoldal lábáig. A várudvar felé hatalmas méretű, vastag falú XVI. században épített bástya lőrései tátongnak. Ezekből a védők pusztító ágyútűz alá vehették az alsóbb szintre betört ostromlókat. A várudvarról bal felé, egyre magasabban vezet az út, amin haladva megérkezünk a felső várba. Jobb oldalról szögletes öregtorony fogad, mellette kör alaprajzú torony, és a már említett ágyúbástya magasodik. A Ny-i oldalt az L-alakú lakóhelyiség szobái foglalják el. Innen a sziklagerinc legmagasabb pontjához vezet az utunk. Szinte teljes magasságáig áll a sokszögletű várkapolna, aminek csodálatos gótikus boltívei még részben láthatóak. A sziklacsúcs végén a Stibor vajda által építtetett több emelet magas palota romjai fogadnak minket. Ennek az ÉNy-i oldala az alapokig ledől, de a többi helyen teljes magasságig állnak a építők által gótikus stílusban emelt falak.

Nagy valószínűséggel a XII. században felépített, és vár ispánság székhelyéül szolgáló Beckó első, napjainkig fennmaradt írásos említése csak Anonymus történetírótól maradt fenn, aki 1205 után írt róla. A meredek sziklacsúcsot koronázó kővárba húzódott fegyveresek visszaverték az 1241-es tatárjárás idején a támadó mongol lovasságot. A XIV. század elején a Vág folyó vidékének sok más erősségével egyetemben Beckót is elfoglalták Csák Máté oligarcha fegyveresei. A báró uralmának csak az 1321-ben bekövetkezett halála vetett véget, ami után Károly Róbert király birtokába került a vár és minden hozzá tartozó jobbágyfalu. Luxemburgi Zsigmond király a leghűségesebb párthívei közé tartozó, lengyel származású Stibor bárónak adományozta oda, aki itt építette ki a fényűző főúri szállását. Ez a XV. századi időszak számítható Beckó várának fénykoraként. A várbirtokot Stibor erdélyi vajda halála után az egyetlen fia örökölte meg, majd az ő 1434-es elhunytá után – a törvény szerinti leány-negyed részeként – Stiborici Katalin. Miután a főnemesi kisasszony Alsólendvai Bánffy Pál királyi lovászmesterhez feleségül ment, a beckói váruradalom is ezt a nagyúri familiát gazdagította. A magas sziklacsúcson emelkedő vár a fennállásának további évszázadaiban végig a Bánffy család tulajdonában állt. Mivel Beckó a XVI. – XVII. században messze esett a török hódoltság véres csatamezőitől, viszonylag nyugodtan élhettek a földesurai a bizton-

ságos falak mögött. Egyetlen esetet jegyeztek fel a krónikák, miszerint 1599-ben egy erre portyázó tatár lovascsapat intézett támadást ellene, de az őrség sikeresen visszaverte a rohamukat. Mivel Beckó vára nem számított katonailag fontos helynek, magánföldesurai nem építették ki a korszak hadviselésének megfelelően, csupán egyetlen ágyúbástyával erősítették meg a Felső-várat. A XVII. századi Habsburg császári és királyi ház ellen vívott erdélyi hadjáratok idején {Bocskai, Bethlen és I. Rákóczi György fejedelmek} nagy valószínűséggel az őrsége önként kaput nyitott a megjelenő erdélyi seregek előtt. Az 1644-es esztendőben Bánffy Kristóf nagyúrral fiú utód hátrahagyása nélkül kihalt a főnemesi család. A leányági örökösök az erősség fenntartásával nem, csak a 17 jobbágyfaluból álló uradalom megszerzése érdekében folytatott perrel törődtek, így az egykoron fényes napokat látott erődítmény romlásnak indult. Beckó utolsó katonai eseménye 1707-ben történt, amikor Ocskay László por-

tyázó kuruc lovasai megtámadták és elfoglalták a kőfallal kerített kicsiny városkát, majd a vár ellen vonultak fel. Ennek védői azonban szapora sortüzeikkel véresen visszaverték a felkelők támadását, mire a kurucok bosszúból kifosztották a várost és a templomokat, sőt az egykorú források szerint a helybeli asszonyokat meztelenre vetkőztetve kihajtották a havas utcákra. Miután 1708-ban Rákóczi fejedelem sorsdöntő csatát vesztett Trencsénél, erről a vidékről végleg kiszorultak a Habsburg ház ellen fegyvert fogó felkelők. 1711-ben, a Rákóczi szabadságharc bukása után Beckó vára, valószínűleg császárhű tulajdonosai miatt, elkerülte a magyar várakra kimondott lerombolási parancsot. Rövidesen azonban, 1729-ben elérte a végzete, egy tűzvészben leégett az egész vár, a hatalmas helyreállítási költségei miatt pedig a tulajdonosai nem építették újjá, hanem a környékbeli jobbágy falvakban emelt kényelmesebb kastélyaikba költöztek el.

Orbán Imre, MKE

Régen járt utakon

2009. szeptember 5.

A Bükköt lelkesen járó túratársak számára, bizonyára ismert helyeket ajánlok a hétvégére. Hiszen melyikünk nem járt még az Ór-kő vagy a Pes-kő tetején? Akárbányszor is voltunk ott, sobasem lebet megunni a Déli Bükk szikláiról elének táruló panorámát. Mindezen gyönyörűségek ellenére, csapatunk másfelé kalandozott az utóbbi években. Ideje újrajárni az évszakként más és más szépségeket rejtő útvonalakat. Barangoljunk együtt ezen a nyár végi, kora őszi szombaton!

Egerből menetrendszerinti autóbusszal megyünk Bélapátfalvára. Gyalogtúránk itt kezdődik. Mellőzve a helyi nevezetességek megtekintését, rögtön a Gyári-tó irányába indulunk, követve a P és K sáv turistajelzést egészen a Lóczy forrásig. Itt ivóvízzel feltankolunk, erőt gyűjtünk, majd a P kereszt nyomvonalán nekilodulunk a hegynek. Nagy-Pereszne a neve ezen első bemelegítő szakasznak, melyet túlélve, hamarosan a Kelemen-széke és az Ór-kő közötti nyeregben, a turistautak csomópontjában lévő Katonasiroknál leszünk. Főhajtással emlékezünk a II. világháborúban itt elesett katonákra.

Követve a K, P, S turistajelzéseket, utunk emelkedővel folytatódik. Először a Péter úton majd a Kásás úton haladunk az Ördög-hegy irá-

nyába egészen egy fiatal fenyvesig, amit átszelve hamarosan az országos-kék jelzésen menetelünk tovább. Még ötven métert sem megyünk e forgalmas turista-főúton, mire az Ór-kőre felvezető útkeresztesződéshez érünk. Ugyan a csúcsra mutató táblát és a háromszög jelzéseket eltávolították, mindezek ellenére nem fogunk eltévedni. Hamarosan elérjük túránk legmagasabb pontját, a 880 métert. Az interneten az Ór-kőről ez olvasható: „A fennsík nyugati bástyája, szép kilátópont. Alatta áll az Egri Kárpát Egyesület kulcsos-háza az Órkő-ház. Tetejéről szép kilátás nyílik a déli-bükkre, Tárkányra, Egerre.”

Rövid ideig gyönyörködünk az említett szép kilátásban. Majd a hegycsúcsról leeresz-

A túrán készült csúcsfotó (Ór-kő)

kedünk az egyesületünk kulcsos-házához. Ez a szerény – de az igaz turisták számára annál értékesebb – kalyiba szigorúan védett természeti övezeten belül van, emiatt funkcióját tekintve természetvédelmi őrhely és pihenőhely egyben. Itt hosszabban időzünk.

Az Órkő ház pontos történetét, korát nem tudom. Annyi bizonyos, már a két világháború között kiadott „Angyalos” térképen is látható.

Utunk további részében eltérünk a szokványostól. Az Országos-kék vonalát elhagyva, DK felé indulva kimegyünk az Oltár-kőre. Mondhatnánk, nincs itt semmi különleges, csak egyszerűen szép. Követjük a gerincet a legmagasabb pontig, majd célba vesszük a következő kövünket, a Pes-kő 865 m magaslatát.

A Bükk-fennsík déli peremének gyöngyszeméről érdemes tudni, több barlang és zomboly is van benne. A legnagyobb, talán a hegy „névadója” a sziklafalból nyíló pest, kb. 100 méterrel lejjebb található. A földrajzi nevekben élő pest elnevezés barlangot jelent. Túránk ezen célpontja – régiesen Pest-kő, vagyis olyan hegy, amiben barlang van.

A pes-kői látvány csodálatával telítődve, ráterünk a hazavezető ösvényre. Utunk során, saj-

nos mellőznünk kell a Kárpát Egyesület Eger kezelésében lévő, a völgyben fekvő Peskő ház megtekintését is. Hiszen fölötte, kb. 350 m-rel magasabban, az erdei úton haladunk el. Fontos megemlítenem, hogy a politikai fordulatváltást követő zavarosban a házat a tetőzet felől feltörték, kirabolták, ami megmaradt, azt az időjárás rombolta. Mára, az önzetlen túratársaink anyagi segítségének, munkájának köszönhetően e csodálatos erdei lak kívül-belül megújult.

Levezető sétánk végéig erdőben vezet, Bánya-hegy erőse – Jómarci-tető – Köves-tető – Nagy-Bánya-bérc útvonalon érünk az Egeres-völgybe. Továbbiakban aszfaltos úton kb. másfél km megtétele után Felsőtárkányba, gyalogtúránk végére érünk.

A menetrendszerinti autóbusszal Egerbe érkezve véget ér a remélhetően mindannyiunk számára élménydús túranap.

Útvonal: Eger – Bélapátfalva – Katonasírok – Órkő – Órkő ház – Oltár-kő – Pes-kő – Jómarci tető – Köves-tető – Nagy-Bánya-bérc – Varróház – Felsőtárkány – Eger.

Táv: 18 km, szint 600 m.

A túravezető: Nagy Péter, KEE

A Kárpátok Őrei

Szombaton 2009. október 10-én, Szilvásváradon a Kárpátok Őre szobornál találkozunk a már hagyományos Kárpát-medencei magyarok ünnepségén! A rendezvény 11 órakor kezdődik! Ha van köztünk olyan, aki előtt ismeretlen a rendezvény ill. a szobor története, annak okulásul íme néhány szó róla:

A honfoglalás időszakában Árpád fejedelem egy éber katonai védelmi rendszert hozott létre. Éjjel-nappal strázsáló őrökkel zárta le a Kárpátok hágóit. Az akkori sorsfordító időkben ezzel is védte a Kárpát-medencei magyarságot. Amíg ez a védelmi rendszer működött, őseinket nem tudták megtámadni. Köszönhetően a Kárpátok Őreinek.

Az ő emléküket megörökítendő avatták fel első ízben 1915-ben Kolozsváron Szeszák Ferenc "Kárpátok

Őre" emlékművét, melyet számos nemzeti hagyományainkat megörökítő relikviánkkal együtt 1918-ban elpusztítottak.

A magyar kisebbség a romániai rendszerváltás után Tökés László Püspökkel az élen újra fel szeretne volna állítani Kolozsváron ezt az emlékművet. Ám ez politikai okokból nem sikerült. Így került Horváth Béres János szobrász és Tóth Vásárhelyi József építész alkotása a Szalajka-völgybe, melyet 2002. november 17-én avattak föl.

Köves Gyula, KEE

A Bükk déli része

2009. október 18.

A kaptárkövek – más elnevezés szerint köpüskövek, vakablakoskövek, bálványkövek –, olyan sziklavonulatok vagy kúp alakú kőtornyok, amelyek oldalaira a régmúlt korok emberei fülkéket (vakablakokat) faragtak.

A kaptárkövek számában, az alakzatok formájában és fülkéiben leggazdagabb Szomolya község határa, amely 1960 óta védett terület. A településtől nyugatra emelkedik a Vén-hegy, melynek a Kaptár-völgy felé néző lejtőjén nyolc nagyobb, kúp alakú kaptárkövekkel tagolt riolittufa vonulat húzódik. Ez Magyarország legtöbb fülkével (117 db) rendelkező kaptárkő csoportja. A vonulat felső részét Kaptárkő-tetőnek, a legmagasabb kúpos tömböt (a sorban a IV. számút) a helybeliek Király-székének nevezik. Ezen a búbos kemencéhez hasonlító, egy nagyobb kúpra és több kisebb kúpra tagoló tömbön 48 darab fülke található.

Hétvégi túránk kiinduló pontja ezért Szomolya falu, ahonnan legkönnyebben elérhetjük e nem mindennapi képződményeket.

Mielőtt azonban felfedeznénk ezt a kaptárkő-csoportot, a faluban meglátogatunk egy sóbarlangot és némi ismeretet gyűjthetünk a szomolyai kőfaragás történetéről. Mindebben Guzzi István polgármester úr lesz segítségünkre, aki kalauzol bennünket a faluban.

A rövid falusi kitérő után elindulunk a kövekhez. A távolban feltűnő Nagy Négyes mellett (Nagy-Eged, Kis-Tiba, Nagy-Tiba, Várhegy) elérjük a kaptárkő csoportot. Itt ki-kí tetszése szerint ismerkedhet a kövekkel, elgondolkozhat azon, hogy hogyan is keletkeztek ezek? Természetesen nem marad segítség nélkül, mert a kiváló útbaigazító táblákon talál sok hasznos információt.

A kaptárkövek után egy rövid, kb. 1,5 km-es kitérővel a Vásáros-hegy érintésével becsatlako-

zunk a Szomolyáról Egerbe tartó piros turista-jelzésbe és azon folytatjuk tovább utunkat.

Hamarosan ismét feltűnik a Nagy Négyes és elérünk a Czakó-föld melletti turistaút elágazáshoz. Innen már láthatjuk másik uticélunkat a Mész-hegyet, melynek nyugati oldalán is van egy kaptárkő-csoport, amit szintén meglátogatunk.

Mindkét kaptárkő-csoportnál van geolóda, ezért ha valakit érdekel a geocaching (geolóda keresés) megpróbálkozhat a megtalálásukkal is.

A Mész-hegyi kaptárköveket elhagyva a sárga jelzésen a jobbra már leszüretelt szőlő táblák között gyalogolunk vissza Egerbe.

Útvonal: Szomolya – Kaptárkövek – Vásáros-hegy – Czakó föld – Mész-hegyi kaptárkövek – Pajados – Eger

Táv: 14 km, szint: 200 m.

A túravezető: Bakos Csaba, KEE

Őszi munkatúra a Börzsönyben – téli időjárásban

Tavaly még november elején is szép őszi vasárnapon dolgoztunk a Hideghegyről levezető síút tisztításán. Idén két naposra terveztük a túrát, mert a sípályák környékén is sok tennivalót láttunk. Mivel az önkéntes munkásokat szállás nem várta a hegyen, az éjszakát a Börzsöny szívében, az egykori erdei munkások szállásán, a Csarna-patak menti Halyagosházban terveztük eltölteni, a Kemencei Erdei Vasútbarátok szállásán.

2009. október 10-én még nyári meleg volt a Kárpát-medencében, de öt napra rá Buda-

pesten már hullott a hó, megdőntve a nyilván tartott hidegrekordot. Ha Magyarországon ilyen a globális felmelegedés, akkor rövidesen újra királyt választhatunk a befagyott Duna jegén. De a Magyarországi Kárpát Egyesület hét veterán sízőjét csak inspirálta, hogy már októberben is havasán láthatja kedvenc hazai hegyét, így 17-én, szombaton reggel 9-kor már Királyréten voltunk. Csákányok, lapátok és bokornyosó ollók kíséretében raktuk be hátizsákjainkat a hétvégeken a hideghegyi turistaház által rendszeresen működtetett terepjáró autóbuszba, és máris indultunk fölfelé. Négy száz méteres magasságban föltüntetek az első hófoltok, és ahogy kapaszkodott följebb a busz, egyre inkább beértünk a télbe. Magas Taxon már mindent hó borított, a szépen lekaszált rétet és a magas fákat. Meddig fog följutni a nyári gumikkal rendelkező busz – motoszkált az utasokban a kérdés? A kammerhofi kanyart még sikerrel vette, de az azt követő emelkedőt csak keresvesen, többször is nekifutva, hogy azután vagy 150 méterrel a turistaház előtt végleg elakadjon a jó tíz centimé-

teres hóban. Így jött egy bemelegítő séta, utána még jobban esett a forró tea és az erőt adó birsalmasajt a pár éve megújult menedékházban. Elkészültek a havas tájat igazoló fényképek, és indultunk is az északi sípályák felé. Áprilisban gyakran tapostuk a havat a gerinc oldalában haladó úton, de októberben még soha, noha januárban lesz ötven éve, hogy első hideghegyi sítúrám on életreszóló szerelem szövődött bennem - Berde József találó szavait idézve - „kicsiny hazánk Jóreménység-foka” iránt.

Első programként az idei síszezon végére elkészült új, északi nagy felvonót szemléltük meg. A Tatra-Poma felső állomásához a régi felvonó házának a tetejét el kellett bontani. Az építkezés és a szerelés maradványai ott hevernek a régi kiszállóhelyen, lett volna idő a nyáron elszállítani. A kiszállás helye jóval lejjebb került, szerencsére a pálya másik oldalára érkező kisebb felvonóval azért fel lehet jutni a 840 méteres magassáig. Tavaly erről a ennek a felvonónak a végállomásától kialakítottunk egy átcsúszó szakaszt az erdön keresztül a déli pályához. Ezt az erdőrészt most megtisztítottuk a hóból is kilátszó letört gallyaktól, és a hótól roskadozó, helyenként a földig hajló ágakat, indákat is eltávolítottuk. Tehát ezentúl meglesz a közvetlen, lejtős összeköttetés az északi és a déli pályák között. A szegélyező fákat még célszerű lesz festékekkel megjelölni.

A 2-es („kis északi”) pálya felső szakasza egy lankában végződő kellemes lejtő, de ezt követően, az egykori síugró-sánc melletti rész meredekebb, ráadásul a szél és a korán besütő nap miatt hamar lekopik róla a hó. Ezért már jó húsz éve a pályától balra kialakítottunk egy elkerülő, szerpentin-szerű erdei ösvényt. Most eltávolítottuk az erre rászakadt nagy faágakat, ezentúl ezen lehet elérni a 2-es pálya enyhébb folytatását, illetve erről is rá lehet térni az északi kis felvonóhoz vezető ösvényre. A pálya alsóbb szakasza beszűkül, ráadásul meredekebb is, itt mindig hamar lekopatják a havat a sízők. Pár éve ennek megakadályozása kidőlt fákból, letörtött vastagabb ágakból palánkot építettünk. Ezt most megerősítettük. Nagy hó esetén ez a szakasz el is kerülhet, ha az erdőben

jobbra tartva átcsúsunk a Csarna-toroknak nevezett vízmosás túloldalára, ezt is járhatóbbá tettük. A beszűkülés után egy kellemes, közel 500 méteres egyenes lejtőn lehet(ne) besiklani a nagy felvonó első állomásához. Itt a hegyoldalból rendszeresen szivárgó víz elvezetésére hét évvel ezelőtt árkot ástunk, ami az elmúlt években eltűnt. Most akkora volt itt a hó és sár keveréke, hogy tökéletes munkát nem lehetett végezni, de kisebb víz-levezető árkokkal megkezdtük a terület kiszáraitását. Nagy gondot azonban nem ez fog okozni, hanem amit ezután láttunk. Ahol a 2-es és az 1-es sípálya találkozik, a terepet teljesen eltorlaszolja a kidőlt – netalán ritkítás céljából kivágott – hatalmas bükkfák. Úgy látszik ide sem az erdészet, sem az elszaporodó fatolvajok nem jutnak el – persze, mert innen nehéz a faanyag elszállítása. (Azért ez megoldható, hiszen amikor közel harminc éve a 2-es pályát a kemencei erdészet az akkori Dunakanyar Intéző Bizottság támogatásával, az én javaslatomra kiépítette, a kitűnő minőségű bükköt hetek alatt leszállították.) Sajnos az 1-es pálya legelső szakaszán is jó pár ledőlt fa fekszik keresztbe. **Amennyiben a még várható szárazabb napokban ezeket az akadályokat nem fogják eltávolítani (láncfűrész és néhány erős ember ezt fél nap alatt el tudja végezni), akkor hiába épült meg a korszerű, nagy teljesítményű Poma-lift, hiába lesz hóban gazdag tél, Magyarország leghosszabb és legjobb síterepe használhatatlan lesz!**

Mivel már jó ideje az olvadó hóban gázoltunk, felülről pedig hullott ránk a fákról leol-

vadó hólé, ráadásul az eső is rázendített, nekivágtunk a még jó óra járásnyira eső éjszakai szállásunkhoz vezető kék + turistaútnak. Megállapítottuk, hogy ez még nagy hó esetén sem alkalmas a sízésre, mivel keskeny és helyenként túl meredek. A Magas-hídi rétre kiérve már az egykori kisvasút nyomvonalán haladtunk, több ízben is átkelve a Csarna- (Fekete)patakon, és szomorúan szemlélve a két nagy áradás nyomán elpusztított vasúti hidak nyomait. Átázva így érkeztünk meg az évtizedekkel ezelőtt jól megépített kőházhoz. Ennek egyik fele zárva, lakatlan, rajta a felirat: „Postás Táviró Sk”, de a megadott postafiók címre hiába írtam, a levél „címezett ismeretlen”-ként visszajött. A ház „lakott” felét az egykori kemencei erdészeti célú

vasutat önkéntes munkával helyreállító és működtető társaság használja. Ott a remek cserépkályha otthonos meleget árasztott, és nedves ruháinkat, cipőinket is megszáritotta. Itt értettem meg a patak nevét: ebbe a szűk, északi völgybe szinte soha nem süt be a nap, ezért ez egy valóban sötét, „fekete” völgy. De a házban a gyertyákból kialakított „csillár” elég fényt adott ahhoz, hogy vacsorát készítsünk, illetve megmelegítsük a hazuról hozott pörköltöt.

Másnap derültebb volt az idő, de hűvös, noha dél körül időnként a Nap is előbújtt. Ahogy kaptattunk vissza Hideghegy felé, hamar megjelent a hó, a hideghegyi rakodóra másfél órai mászás után fölére pedig fagy fogadott. Innen már a megszokott őszi munka várt reánk: a síutakat tisztítva, a tavasszal kiépített vízvezető árkokat és áthidalásokat javítva, a Vaszfák-patakon négy éve megépített fahídon áthaladva érkeztünk meg az autóparkolóhoz. A várható téli pazar lesiklásokra gondolva úgy éreztük, hogy az októberi tél élményén túl is megérte a hétvégét erre a munkatúrára szánni.

**Jeszenszky Géza, MKE
fotók:
Galgóczi Csaba, MKE
Kalmár Béla, MKE**

Élménybeszámoló a Radnai-havasok gerinctúráról

(avagy hova érdemes felcipelni több kg almát)

2009. szeptember 2-6. között egy kis magyar csapat túrázott a Radnai-havasokban. Ennek a kirándulásnak a szépségét, örömét szeretném most megosztani a Kedves Olvasóval, akit mindenképpen bíztatok arra, hogy járja végig az általunk is megtett utat.

Ennek a kirándulásnak a története – ha lehet egyáltalán ilyen egyszerű szóval illetni: kirándulás – valamikor még 2009. május végén vagy júniusban kezdődött. Ekkor ismertük meg közelebbről a Magyarországi Kárpát Egyesületet. Fehér Katával, az Egyesület ügyvezető alelnökével beszélgetve megtudtuk, hogy szeptember elején az Erdélyi Kárpát Egyesülettel együtt a Radnai-havasokba terveznek egy több napos túrát, vándortábor.

Radnai-havasok. Nem sokat tudtunk erről az erdélyi Kárpátok észak-keleti csücskében megbúvó csodálatos világról. Legfeljebb csak annyit, hogy ebben a hegységben van a Keleti-Kárpátok legmagasabb csúcsa, amely a visszacsatolt Észak-Erdéllyel egyetemben egy ideig Magyarország legmagasabb pontja is volt. Jelenlegi neve (Radnai-) Köves-csúcs, románul Nagy - Pietrosz, 1940-44 között Horthy – csúcs, 2303 méter magas.

Amint megtudtuk a „hírt”, azonnal elkezdtük a szervezés, sőt mondhatjuk szervezkedésnek is. Kinek lenne kedve velünk tartani, kik azok, akik szeretik a magashegyi túrákat és/vagy Erdélyt, a pártatlan erdélyi hegyvonulatokat.

Végül könnyedén összejött az a 14 fő, akik vállalkoztak arra, hogy végig menjenek a Radnai-havasok főgerincén a Radnai-hágótól Borsáig, az egykori szép üdülőfaluig. Név szerint: Barkasz Gábor (túravezető Szatmári EKE) és Szabó Katalin (Szatmári EKE), Balog Boglárka Katalin, Egri Ferenc és Bokor Sándor (EKE Bihar), Lengyel Hunor (EKE Brassó), Bacsó Júlia és Bacsó Zsófia (MKE), Fehér Katalin és Kuntner Gábor (PKE), Tátrai „Géza” Gábor (Szögliget), Ádám „Yoke” József (Gödre), Pánovics „Pánó” István (Kéthely), Miklós „Jamy” Gábor (Kaposvár).

Kis csapatunk több részben érkezett meg Hosszúmezőre, a Máramarossziget mellett fekvő 80,3 százalékban magyarok lakta faluba. Az általam vezetett „somogyi-borsodi” különítmény szeptember elején vágott neki a Budapest – Szatmárnémeti – Sárköz - Avasújváros – Hosszúmező útvonalnak.

Korán reggel indultunk hárman: Ádám József, Pánovics István és Miklós Gábor. Nyíregyházán felvettük jó barátunkat Tátrai „Géza” Gábort (ekkor már két Gáborról tudtunk), majd irány Szatmárnémeti. Minden simán ment szerencsére, sem a határon, sem a városban nem akadt semmi probléma.

Szatmárnémeti talán kevesebb figyelmet kap, mint partiumi „nagytestvére” Nagyvárad vagy Arad. Ezt mindenképpen szerettük volna kicsit ellensúlyozni, így egy másfél órára megálltunk a főtéren, hogy felkeressük ezt a letagadhatatlanul magyar várost, amelynek ma magyar polgármestere van Illyés Gyula (RMDSZ) személyében, és amelynek több mint 45.000 fős magyar lakossága (ez a város 40 százaléka) figyelmet és megbecsülést érdemel.

A városban sétálva találtuk meg Petőfi Sándor és Szendrey Júlia esküvőjének helyszínét a Püspöki Palotához tartozó Kápolnát, valamint a klasszicista-barokk jegyekkel büszkélkedő Jézus Mennybemenetele Székesegyházat, a Tűzoltó-tornyot, amelyre szerencsére fel tudtunk menni. Megnéztük a Kölcsey Ferenc Gimnáziumot, a neoreneszánsz Vécsey-palotát, ahol a szatmári békét írták alá 1711-ben. S ha Szatmárnémetiben járunk, akkor nem hagyhattuk ki a volt Pannónia Szálló csodálatos szecessziós épülettömbjét és természetesen a Szamos-partot sem. Kora délután indultunk az Avason keresztül be Máramarosba. *(folytatás 2010/1)*

Miklós Gábor

M e g h í v ó

A Magyarországi Kárpát Egyesület 2010. március 5-8. között rendezi meg a történelmi turistaegyesületek III. Kárpát-medencei Téli Táborát Erdélyben, a Madarasi Hargitán.

A magyarok által lakott területek legmagasabb pontja (1800 m tszfm) alatt van a szépen fejlődő erdélyi üdülőhely és síközpont Jó minőségű sífelszerelés a helyszínen bérelhető, hóágyúzottak a pályák, tehát garantált a jó hó minőség. (<http://www.sielok.hu/siterep/madarasihargita/>).

A jelentkezéskor előnyben részesülnek a 30 év alattiak, a határon túlról érkezők, valamint az MKE és tagszervezetei tagjai. Síutás kívánatos, de reggelenként síoktatást is kínálunk. Ebben a táborban sífutásoktatást is tervezünk, és akik nem szeretnének sízni, lehetőség lesz gyalogtúrákra hótalppal vagy bakancsban a tereptől függően

Elhelyezés az újonnan épült, kényelmes Sűgő Vendégházban (www.sielok.hu/szallas/sugo) (1650 m tszfm), 2-4 ágyas fürdőszobás szobákban, illetve két társas szobában .

Vagy egyénileg.

Étkezés (reggeli és vacsora) a Sűgőben.

Utazás egyénileg vagy Budapestről autobusszal oda-vissza éjszaka. Indulás március 4-én, csütörtökön kb. este 7-kor, érkezés péntek reggel a Zetelakához tartozó Ivóba, ahonnan traktor vontatta kocsik szállítják fel a résztvevőket a szálláshoz. Visszaindulás 8-án a délutáni órákban.

A program önköltséges, a várható költség 30-35 ezer Ft, az MKE, EKE és tagszervezetei tagjainak 5000.-Ft kedvezményt tervezünk az NCA pályázat eredményétől függően. Részletek honlapon: www.karpategyesulet.hu

Elnökség